

Ei vieläkään jakovaran aika

Valtiovarainministeriö julkaisi viime perjantaina ansiokkaan virkamiespuheenvuoron Suomen julkisen talouden tilasta.

[Raportissa](#) tarkastellaan julkisen talouden ja työmarkkinoiden näkymiä erityisesti suhteessa hallituksen niille asettamiin sopeutus- ja työllisyysastetavoitteisiin.

Positiiviset odotukset tulevaisuudesta ovat viime kuukausina saaneet jalansijaa, sillä talousuutiset ovat kääntyneet varovaiseen nousuun ja luottamusindikaattorit niin [yritysmailmassa](#) kuin [kuluttajien](#) piirissä ovat nousseet ennätyksiin. Samaan aikaan suhdannelaitokset ovat ryhtyneet nostamaan talousennusteitaan, ja poliitikot ovat omineet puheet maksuttomista julkisen sektorin palveluista.

Raportin tulokset olivat kuitenkin karuja. Vaikka viime vuosina ei ole puhuttukaan muusta kuin säästöistä, leikkauksista ja kilpailukyky sopimuksista niin hallituksen julkisen talouden tasapainottumiselle ja työllisyydelle asettamat tavoitteet eivät tällä menolla toteudu.

Työllisyysasteen nousua 72 prosenttiin ei saavuteta, julkista taloutta ei saada vahvistettua kahdella miljardilla eurolla, julkisen talouden tehtävien ja velvoitteiden karsiminen yhdellä miljardilla eurolla on puolitiessä ja sote-uudistukseen liittyy huomattavia, vielä vähälle huomiolle jääneitä, siirtymävaiheen kustannuksia, jotka hidastavat sote-uudistukselle asetettua kolmen miljardin euron säästötavoitetta.

Raportti ei tätä hehkuta, mutta julkisen talouden lohdutonta näkymää ei voi liittää kuntatalouteen. Siinä missä valtion kokonaistulojen ja kokonaismenojen välinen erotus eli rahoitusasema on kiky-sopimuksen kylkiäisiksi luvattujen verokevennysten vuoksi vaipunut 2,6 prosentin alijäämään suhteessa BKT:een niin kuntasektori on tasapainottumassa -0,5 prosentin tuntumaan BKT:een suhteutettuna. Eroa on kuin yöllä ja päivällä.

Hurraa-huutoihin ei ole kuitenkaan syytä, sillä julkinen sektori on kokonaisuus. Toisen vaikeudet lankeavat loppupelissä aina saman veronmaksajan kukkarolle. Lisäksi kuntasektorin kohtuullisen hyvä ennuste lähivuosille ei ole itsestään selvä, sillä tulopohja laahaa kiky-sopimuksen vuoksi historiallisen vaimeana. Pienikin repeämä maltilliseen menokehitykseen tai uusi aukko tulopohjaan tulee painamaan kuntatalouden uudelleen heikkenevään kierteeseen.

Tilastokeskus julkisti viime viikolla ennakkotietoja kuntien ja kuntayhtymien [tilinpäätösarvioista](#) vuodelta 2016. Tulokset olivat odotettuja ja varsin hyviä. Erityisen ansiokasta oli kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen erittäin maltillinen, noin yhden prosentin, kehitys ja lainakannan kasvun hidastuminen reiluun kolmeen prosenttiin. Aikoina, jolloin talouskehitys on ollut vaimeaa, väestön ikääntyminen voimakasta ja pitkäaikaistyöttömyys korkealla, luvuille pitää nostaa hattua.

Julkisen talouden sopeuttaminen vaatii kuitenkin lisäponnisteluja, sillä valtio on jäämässä selvästi hallituksen sille asettamasta alijäämätavoitteesta. Tämä todetaan myös virkamiesraportissa.

Raportissa todetaan myös, että julkista taloutta vahvistavat toimet eli menojen leikkaukset tai tulopohjan vahvistamiset tulisivat kohdistaa ensisijaisesti valtiontalouteen. Näin on, sillä kuntien tehtävä- ja palveluverkko on jo käyty läpi tiukalla kammalla.

Kuntavaalien alla on pidettävä kuitenkin mielessä myös se, että nyt ei ole jakovaran aika. Ei kuntataloudessa, ei valtiontaloudessa, eikä sosiaaliturvarahastoissa.